

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/79/2015
Identifikačné číslo spisu:	2511010754
Dátum vydania rozhodnutia:	20.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2511010754.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Aleny Šiškovovej na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 20. januára 2016 v trestnej veci obvineného W. L. pre zločin týrania blízkej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. d/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b/, písm. j/ Trestného zákona o dovolaní obvineného, ktoré podal prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Ing. Dušana Grmana, advokáta v Trnave proti rozsudku Okresného súdu Piešťany z 28. novembra 2012, sp. zn. 1T/145/2011, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave zo 14. novembra 2013, sp. zn. 6To/42/2013, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného W. L. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Piešťany z 28. novembra 2012, sp. zn. 1T/145/2011, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave zo 14. novembra 2013, sp. zn. 6To/42/2013, bol obvinený W. L. uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. d/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b/, písm. j/ Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

v období od mesiaca september 2006 až do dňa 5. marca 2010 v obci E., okres T., v priestoroch rodinného domu č. XXX, kde žil v spoločnej domácnosti so svojou manželkou G. L., nar. X. K. XXXX, a so svojimi maloletými deťmi F.K., nar. XX. U. XXXX, D.K., nar. XX. G. XXXX a J.K., nar. XX. K. XXXX, a to najmä vtedy, keď bol pod vplyvom alkoholu, ako rodič sa nezaujímal o potreby svojich maloletých detí, neprejavoval im náklonnosť a pochopenie, svoje maloleté deti bezdôvodne fyzicky napádal, popritom im vulgárne nadával, spravidla až dovtedy, kým sa im nepodarilo ujsť preč, a to tým spôsobom, že ich opakovane, v podstate každý deň udieral najmä rukami, tiež ich bil rôznymi predmetmi ako sú vojenská obuv - kanady, varecha a opasok, najmä po chrbte, do oblasti hlavy a ďalších častiach tela, pričom maloletú dcéru D.K. udieral v presne nezistenom čase roku 2009 a tejto na hlave vytrhol vlasy, ktoré jej viditeľne chýbali nad čelom, z miesta s priemerom asi 5 cm, ďalej svoju manželku G. L. bezdôvodne fyzicky napádal a zároveň jej vulgárne nadával za to, ak táto verbálne alebo iným spôsobom mu chcela zamedziť používaniu uvedeného fyzického trestania ich maloletých detí, ak

mu neprichystala podľa jeho predstáv druh stravy, vždy keď vyjadrila nesúhlas, aby si za peniaze z jej príjmu kupoval ku konzumácii alkohol, tiež za to, keď chcela navštíviť, alebo navštívila svoju mamu, a to tým spôsobom, že túto priamo pred ich deťmi viackrát udieral rukami, najmä rukami zovretými v päšť ako aj rôznymi predmetmi do oblasti hlavy, trupu tela a končatín, niekedy ju aj kopal do oblasti celého tela, z toho v tomto období najmenej jedenkrát po nej hodil sekeru, s ktorou ju zasiahol do oblasti hlavy, autoritatívne vyžadoval od svojich maloletých detí poslušnosť, pričom ak túto neprejavovali podľa jeho predstáv, alebo sa mu čokoľvek znepáčilo na ich správaní, každé z detí individuálne neprimerane fyzicky trestal tým spôsobom, že ich nútil kľáčať, alebo stáť so zdvihnutými rukami v rohu miestnosti, ak sa dieťa tomuto nepodriadilo, alebo toto odmietalo plniť, trestal ho tým spôsobom, že ho opakovane udieral rukou po zátylku hlavy a udieral mu aj hlavu do steny, čo sa opakovalo zo strany obvineného takmer každý deň, niekedy aj dvakrát za deň,

a to v ranných a poobedňajších hodinách, taktiež okrem iného svojho maloletého syna F.K. nútil pod hrozbou bitky chodiť pre alkohol a tento mu aj vzápätí priniesť domov k jeho konzumácii, niekedy aj v nočných hodinách, keď už maloletý spal v posteli, v dôsledku uvedeného konania obvineného boli následne všetky tri maloleté deti dňa 5. marca 2010 umiestnené na základe uznesenia Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 11p 1/2010, do Detského domova D., kde sa nachádzajú až doposiaľ, čím týmto konaním svojej manželke G. L. a svojim trom maloletým deťom F.K., D.K. a J.K., spôsobil nielen rôzne zranenia ako odreniny, hematómy na hlave, tvári, pod očami, trupe, končatinách a zadku, manželke tiež povrchové poranenie hlavy, ale aj fyzické a psychické utrpenie ako pocity strachu a bezmocnosti, ktoré pre jeho značnú hrubosť, krutosť, bezohľadnosť a ponižovanie pociťovali ako ťažké príkorie, pričom jeho manželka G. zo strachu z ďalšieho fyzického napádania a verbálneho vyhrážania zo strany obvineného viackrát nevyhľadala spolu s ich maloletými deťmi lekárske ošetrovanie.

Za to mu bol uložený podľa § 208 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní 7 (sedem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku podal obvinený W. L. odvolanie.

Uznesením Krajského súdu v Trnave zo 14. novembra 2013, sp. zn. 6To/42/2013, bolo odvolanie obvineného W. L. podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuté.

Obvinený W. L. písomným podaním zo 16. októbra 2015 (doručeným Okresnému súdu Piešťany 26. októbra 2015) podal prostredníctvom obhajcu JUDr. Ing. Dušana Grmana proti rozsudku Okresného súdu Piešťany z 28. novembra 2012, sp. zn. 1T/145/2011, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave zo 14. novembra 2013, sp. zn. 6To/42/2013, dovolanie.

V dovolaní poukázal na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Dovolateľ namietal, že hneď pri jeho prvom výsluchu po vznesení obvinenia požiadal vyšetrovateľa o ustanovenie obhajcu z dôvodu, že nemá dostatok finančných prostriedkov ako aj z dôvodu nemajetnosti, pričom súčasne vyšetrovateľovi uviedol, že jeho finančná situácia mu neumožňuje zvoliť si obhajcu a sám sa nie je schopný obhajovať. Poverený vyšetrovateľ jeho žiadosť opakovane odignoroval, nezaznamenal ju do zápisnice o výsluchu obvineného a túto skutočnosť odôvodnil slovami, že obhajcu nedostane, lebo sa nejedná o dôvod povinnej obhajoby.

Obvinený L. svoju žiadosť zopakoval až v konaní pred súdom na hlavnom pojednávaní. Následne svoju žiadosť podal písomne 11. decembra 2012. Súd mu po prešetrení majetkových pomerov opatrením v zmysle § 40 ods. 2 Trestného poriadku ustanovil obhajcu z radov advokátov ex offio.

Obvinený je toho názoru, že došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, keďže mu nebol obhajca

ustanovený už v prípravnom konaní. Obvinený ďalej namietal, že nebol pri výsluchoch poučený o jeho právach. Predmetné poučenia mu boli predložené až po výsluchu na podpísanie.

V danej súvislosti poukázal obvinený na komentár k ustanoveniu § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Týmto nekonaním - ignorovaním žiadosti obvineného o ustanovenie obhajcu došlo k porušeniu práva na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 ústavy a k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Obvinený W. L. navrhol, aby dovolací súd s poukazom na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku vydal tento rozsudok: súd z dôvodu porušenia zákona týkajúceho sa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku zrušuje rozsudok Okresného súdu Piešťany z 28. novembra 2012, sp. zn. 1T/145/2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave zo 14. novembra 2013, sp. zn. 6To/42/2013, a vec mu vracia na ďalšie konanie.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Piešťany (ďalej len „prokurátorka“), ktorá v jeho písomnom vyhotovení zo 16. novembra 2015 uviedla, že uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/42/2013, a rozsudok Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 1T/145/2011, sú zákonné a správne. Podľa názoru prokurátorky nie sú splnené dôvody dovolania v zmysle § 371 Trestného poriadku. V konaní bolo vykonané dokazovanie, pričom obvinený nemusel byť zastúpený obhajcom, nakoľko nešlo o prípad povinnej obhajoby. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Ak by však aj podľa vyššie uvedených kritérií išlo o porušenie práva na obhajobu, bolo by potrebné posúdiť, či toto právo bolo porušené zásadným spôsobom, a to v závislosti na tom, či by porušenie práva na obhajobu mohlo vyvolať odlišné rozhodnutie vo veci samej.

Prokurátorka ďalej uviedla, že obvinený bol riadne už v prípravnom konaní poučený o svojich právach a poučenie o práve zvoliť si obhajcu sa nachádza v písomnej podobe priamo nad jeho podpisom, ktorým potvrdil, že poučeniu porozumel (č.l. 55). Taktiež na hlavnom pojednávaní 15. mája 2012 bol obvinený predsedníčkou senátu poučený o svojich právach, aj podľa § 40 ods. 2 a ods. 6 Trestného poriadku. Obvinený W. L. požiadal súd o ustanovenie obhajcu v zmysle § 40 ods. 2 Trestného poriadku až dňa 11. decembra 2012. Opatrením Okresného súdu Piešťany z 11. januára 2013, sp. zn. 1T/145/2011, mu bola ustanovená obhajkyňa JUDr. Tatiana Chrenková, ktorá 20. marca 2013 predložila prvostupňovému súdu doplnenie odvolania obvineného L.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti prokurátorka navrhla na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku odmietnuť, nakoľko nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd ako súd dovolací primárne konštatoval, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), že bolo podané oprávneným procesným subjektom (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku); dospel však k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Obvinený v dovolaní namietal porušenie jeho práva na obhajobu.

Právo na obhajobu každého, proti komu sa vedie trestné stíhanie, je v Trestnom poriadku upravené v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Vyjadruje jeden z právnych princípov, na ktorých je

vybudované trestné konanie a jeho zmyslom je zabezpečiť úplnú ochranu zákonných záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ako aj prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu a správneho rozhodnutiu.

Právo na obhajobu primárne zahŕňa právo na osobnú obhajobu (§ 34 ods. 1 Trestného poriadku), právo nechať sa obhajovať obhajcom (§ 34 ods. 1, § 36 Trestného poriadku) ako aj právo na povinnú obhajobu (§ 37, § 38 Trestného poriadku.). Jednotlivé zložky práva obhajoby v širšom zmysle sú upravené v ďalších ustanoveniach Trestného poriadku.

Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku je zásadné porušenie práva na obhajobu. Takýmto zásadným porušením by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohlo mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napr. rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody) alebo meritórneho rozhodnutia. Dôležité sú teda aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

Podľa § 37 ods. 1 Trestného poriadku po vznesení obvinenia musí mať obvinený obhajcu už v prípravnom konaní, ak

- a/ je vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave,
- b/ je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo jeho spôsobilosť na právne úkony je obmedzená,
- c/ ide o konanie o obzvlášť závažnom zločine,
- d/ ide o konanie proti mladistvému,
- e/ ide o konanie proti ušlému.

V posudzovanej veci o takýto prípad nejde.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že v prípravnom konaní obvinený nepožiadaval o ustanovenie obhajcu. Obvinený bol v prípravnom konaní poučený o svojich právach, čo potvrdil svojim podpisom v zápisnici o jeho výsluchu (č. l. 55 - 62). Na č. l. 56 sa obvinený po poučení vyjadril: „obhajcu som si nezvolil. Budem sa obhajovať sám.“ Na hlavnom pojednávaní 15. februára 2012 obvinený L. žiadal, aby jeho výpoveď z prípravného konania bola prečítaná. Ani na ďalších hlavných pojednávaniach konaných 23. apríla 2012, 2. júla 2012, 1. októbra 2012, 28. novembra 2012 obvinený nepožiadaval o ustanovenie obhajcu. Až v odvolaní proti rozsudku okresného súdu (č. l. 473) obvinený L. požiadaval o pridelenie tzv. štátneho obhajcu, nakoľko nemá dostatok financií. Opatrením Okresného súdu Piešťany (č. l. 476) mu bola ustanovená obhajkyňa JUDr. Tatiana Chrenková z AK Piešťany, prostredníctvom ktorej obvinený podal odvolanie na č. l. 508 - 509. V predmetnom odvolaní nenamietal porušenie práva na obhajobu. Na verejnom zasadnutí Krajského súdu v Trnave 14. novembra 2013 sa obvinený L. a jeho obhajkyňa zúčastnili. Ani tu obvinený nenamietal jeho porušenie práva na obhajobu.

Z uvedeného vyplýva, že obvinený bol počas konania viackrát poučený o svojich právach a ani raz nepožiadaval o ustanovenie obhajcu z dôvodu, že nemá dostatok finančných prostriedkov na jeho zvolenie.

Pasivita obvineného teda nemôže zakladať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Ako náhle obvinený požiadaval o ustanovenie obhajcu, súd mu obhajcu ustanovil. Tak tomu bolo aj v dovolacom konaní, keď na žiadosť obvineného L. (č. l. 556) mu bol opatrením Okresného súdu Piešťany ustanovený obhajca JUDr. Ing. Dušan Grman z AK Trnava (č. l. 586).

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, preto dovolanie obvineného W. L. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.